

Izstāde / Exhibition

2020:

mūžības
perspektīva

15.02.-26.04.2020.

LEVIŠKI
NACIONĀLA
BIBLIOTĒKA

Artina

Latvian National Library

3TSS

Kas no mūsdienās radītā izturēs laika pārbaudi un būs aktuāls ilgtermiņā, kas novecos vai kļūs nesvarīgs? Un kas ir mūžības vērts?

Izstāde "2020: mūžības perspektīva" ļauj neierastā veidā aplūkot Latvijas Nacionālās bibliotēkas pamatuzdevumus – krājuma veidošanu un saglabāšanu. Bibliotēkas krājums ir augošs organisms, kurš tiek sistematizēts, aprakstīts un rūpīgi uzglabāts. Krājuma veidošanas sistēma ietekmē ne tikai informācijas pieejamību šobrīd, bet arī veido nākotnes lasītāju un pētnieku priekšstatu par mūsdienām. Izstādes nosaukums ir tieša atsauce uz bibliotēkas sarežģīto uzdevumu krājumu glabāt mūžīgi, savukārt gadskaitlis 2020 norāda uz to, ka visi izstādes eksponāti ir no 2020. gada.

"2020: mūžības perspektīva" ir neparasts gadījums, kad, pēc LNB izstāžu komandas uzaicinājuma, nacionālas nozīmes krājumu brīvi interpretē mākslinieki. Apvienība "Orbīta", sadarbojoties ar LNB Krājuma saglabāšanas centra restauratorēm, biologiem no Latvijas Universitātes un Rīgas Zooloģiskā dārza, un materiālu tehnologiem no Rīgas Tehniskās universitātes, izmanto tādus krājumam bīstamos faktoros kā mitrumu, pelējumu, mehānisku nodilumu, gaismu un mūsdienu atmiņas nesēju sairšanas procesus, lai eksperimentāli novēcinātu 2020. gada izdevumus, piedāvājot iespēju atskatīties uz 2020. gada sākumu no mūžības perspektīvas.

Kas no mūsdienās radītā izturēs laika pārbaudi un būs aktuāls ilgtermiņā, kas novecos vai kļūs nesvarīgs? Un kas ir mūžības vērts? Atbilžu nav, tomēr šie jautājumi var būt iemesls saistošai sarunai.

Izstādes kuratore Anete Krūmiņa,
Latvijas Nacionālā bibliotēka

Which of today's creations will stand the test of time and be relevant in the long run, and which will become obsolete?

The exhibition "2020: mūžības perspektīva" ("2020: A Perspective on Eternity") allows us to look at the basic tasks of the National Library of Latvia in an unusual way – the creation and preservation of its collection. The library collection is a growing organism that is systematized, described, and carefully stored. Not only does the collection system affect the availability of information now but also shapes the view of future readers and researchers about the present. The name of the exhibition is a direct reference to the library's complex task of conserving its collection forever, while the year 2020 indicates that all the exhibits on the display are from 2020.

"2020: mūžības perspektīva" is an unusual case when, at the invitation of the NLL exhibition team, the collection of national significance is freely interpreted by artists. The text group *Orbīta*, in cooperation with restorers of the NLL Collections Preservation Centre, biologists from the University of Latvia and Riga Zoo, and material technologists from Riga Technical University, uses factors dangerous to the collection such as moisture, mould, mechanical wear, light, and modern data carrier decay processes to experimentally age editions from 2020, offering the opportunity to look back to early 2020 from an eternal perspective.

Which of today's creations will stand the test of time and be relevant in the long run, and which will become obsolete or irrelevant? And what is eternally worthy? There are no answers, yet these questions can lead to an engaging conversation.

Exhibition curator Anete Krūmiņa,
National Library of Latvia

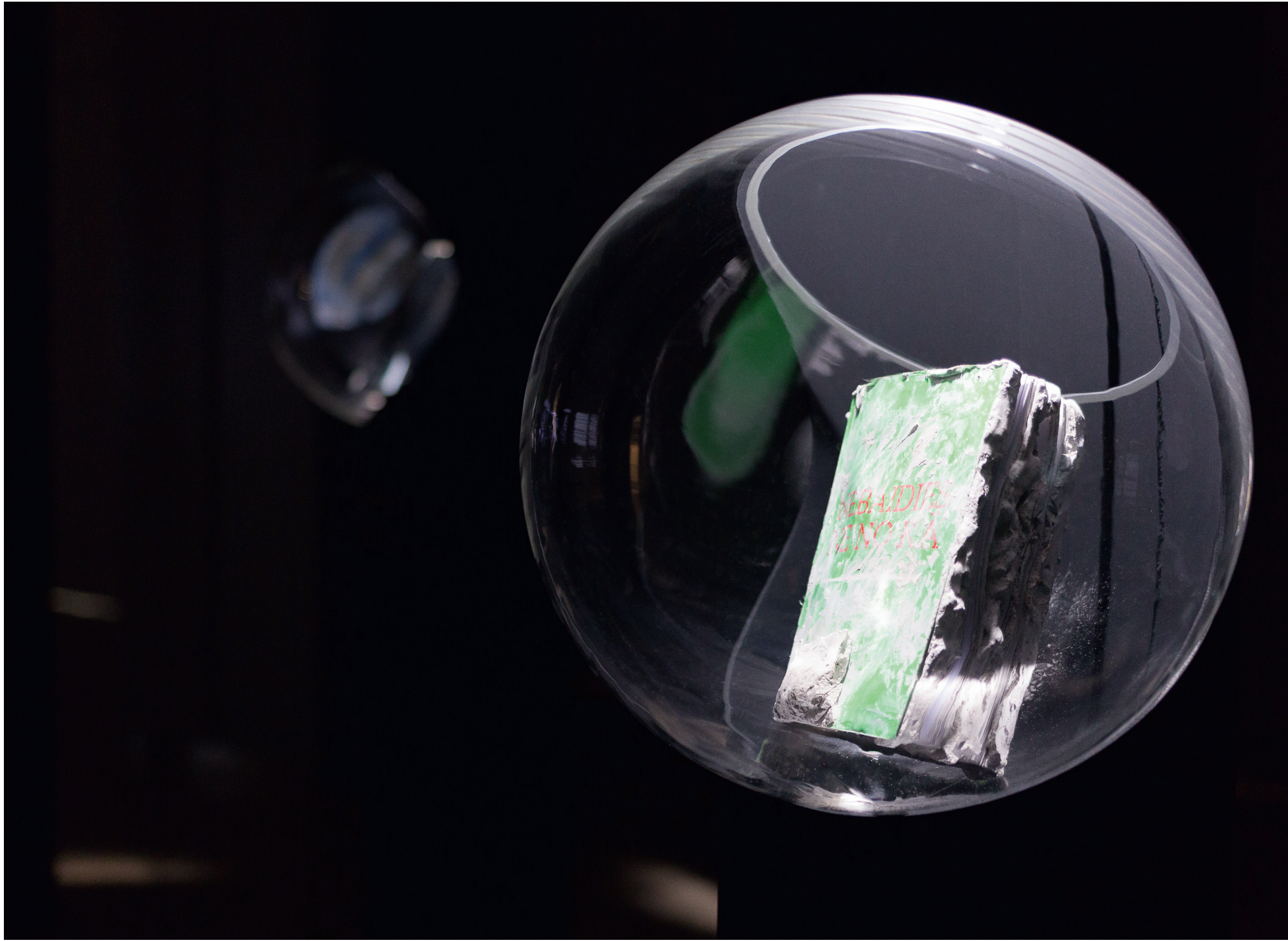

Izstāde ir nozīmīgs precedents Latvijas Nacionālās bibliotēkas mākslas izstāžu praksē. Bibliotēkas misija vispirms ir saistīta ar pašas bibliotēkas būtību, kas ir atmiņas krātuve. Projekts, kas pēc LNB iniciatīvas īstenots kopā ar ievērojamiem Latvijas māksliniekiem – tekstgrupu “Orbīta” – tieši atsaucas uz šo būtību. Mākslinieki netieši parāda mūs, bibliotēkas darbiniekus, kā cīnītājus, lai atmiņu saglabātu nākamajām paaudzēm. 21. gadsimtā mēs nevaram nodot zināšanas tālāk tikai dainojot dzintara torņos, mums īri fiziski jācīnās par katru atmiņas drumslu molekulu līmenī, vai tas būtu attiecināms uz papīra substanci vai uz diskem ar elektroniski saglabātu informāciju. Projekts ir paraugs tam, kā pamatot, ka mākslas izstāde notiek tieši Gaismas pilī. Protams, ka līdzās mūsu kultūrpolitiskajiem mērķiem vienmēr pastāvēs māksla mākslai fenomens, kurš ir klātesošs arī šoreiz, raisot melanholiskas sajūtas par katras misijas Sīzifa likteni. Lai cik klusi mēs šķistu ār pasaulei, mēs esam tieši visu parādību epicentrā, par ko liecina arī šī tiešā saze ar laikmetīgo mākslu.

Brigita Zelča-Aispure,
LNB Izstāžu centra vadītāja

The exhibition is an important precedent in the practice of art exhibitions of the National Library of Latvia. The mission of the library is first and foremost related to the essence of the library itself, which is a storehouse of memory. The project, which was implemented on the initiative of the NLL together with notable Latvian artists – the text group *Orbīta* – directly refers to this essence. Artists indirectly portray us, the library staff, as fighters to preserve the memory for future generations. In the 21st century, we cannot pass on knowledge simply by singing folksongs in amber towers, we must fight purely physically for every fragment of memory at the molecular level, whether it be on paper or on disks with electronically stored information. The project is an exemplary case of art exhibitions to be seen nowhere apart *Gaismas Pils* (the Castle of Light). Of course, alongside our cultural and political goals, there will always be the phenomenon of art for art’s sake, which is also present this time, evoking melancholy feelings about the Sisyphean fate of each mission. No matter how quiet we may seem to the outside world, we are at the epicentre of all phenomena, as evidenced by this direct coupling with contemporary art.

Brigita Zelča-Aispure,
Head of the NLL Exhibition Centre

Jūs ienākat zālē, kur aug mežs, neliela kolonādes birzs – 19 neregulāri izvietotas melnas kolonnas. Ļoti melnas – izkrāsotas leģendārajā krāsā *Black 3.0*. Uz katras kolonnas “aug” spīdoša stikla bumba – kopā 19 stikla bumbas, viena no kurām ir spoguļbumba. Objekti šajās bumbās ir 2020. gada jaunumi ar sadalīšanās pazīmēm. Būtiskākais šajos objektos ir uzskatāma laika materialitātes demonstrācija. Laiks šeit nebūt nav pulksteņa rādītāji. Gaisma, temperatūra, rūsa, kristāli, programmas kļūme, pelējums, tarakāni un žurkas – šiem priekšmetiem tie arī ir laika mehānisms. Laiks ir nosacīts, un šeit redzami objekti ir novecojuši (bet daži vispār kļuvuši nelietojami) ārkārtīgi ātri. Cilvēciskā kaislība pret jauno un sentiments attiecībā pret veco varētu rast vienlaicīgu mierinājumu šajos izstādītajos priekšmetos, taču pašreizējā izskatā tie pārstājuši būt gan viens, gan otrs: “antikvārie jaunumi” ir zaudējuši savas funkcijas un kļuvuši par tīriem artefaktiem, nederīgiem kaislībai un sentimentam.

Aleksandrs Zapoļs, “Orbīta”

You enter the hall with a growing forest, a small colonnade grove – 19 irregularly spaced black columns. Very black – painted in the legendary colour *Black 3.0*. A shiny glass ball “grows” on each column – a total of 19 glass balls, one of which is a mirror ball. The objects in these balls are the accessions of 2020 with signs of disintegration. The most important thing in these objects is the graphic demonstration of the materiality of time. Time here is by no means the hands of a clock. Light, temperature, rust, crystals, programme failure, mould, cockroaches and rats – these are also the mechanism of time for these objects. Time is relative, and the objects shown here have aged (some have become completely unusable) extremely quickly. Human passion for the new and sentiment towards the old could find simultaneous consolation in these exhibits, but in their current form they have ceased to exist as either: “antique novelties” have lost their function and become pure artefacts, unfit for passion and sentiment.

Aleksandrs Zapoļs, *Orbīta*

Mūsdienu papīra sastāvdaļas – celuloze, lignīns, pektīns, vaski, tanīni, proteīni un minerālvielas – ir piemērots barības avots dažādiem mikroorganismiem, tajā skaitā baktērijām un sēnēm. Mikroorganismi var gan izraisīt, gan veicināt ar ķīmiskiem faktoriem saistītu papīra biodegradāciju.

Dažādas sēnes noārda papīra celulozes šķiedras, salipina lapas un iekrāso papīru zaļos, melnos, dzeltenos un brūnos toņos. Papīra biodegradācija iespējama tad, ja papīrā ir pietiekams mitruma daudzums un mērens siltums. Pelējumsēnes sāk vairoties, kad papīra piesātinājums ar ūdeni sasniedz vismaz 8-10%, savukārt baktērijām nepieciešams 20-30% ūdens. Sēnēm vajadzīgs arī gaisā esošais skābeklis.

Dr.biol. Vizma Nikolajeva,
Latvijas Universitāte

Modern paper ingredients – cellulose, lignin, pectin, waxes, tannins, proteins and minerals – are a suitable food source for a variety of microorganisms, including bacteria and fungi. Microorganisms can both cause and promote chemical-related biodegradation of paper.

Various fungi break down the pulp of paper, glue the pages together and colour the paper in green, black, yellow, and brown. Biodegradation of paper is possible if the paper has sufficient moisture and moderate heat. Moulds start multiplying when the water saturation of the paper reaches at least 8-10%, while bacteria need 20-30% water. Fungi also need oxygen in the air.

Dr. biol. (Sc.D) Vizma Nikolajeva,
University of Latvia

Galvenie grāmatu graužēji ir mājas pele un žurka. Ja kāds lasītājs pēc ēšanas nav nomazgājis rokas uz grāmatas lapaspusēm saglabājas graužējiem tīkama smarža. Tad nu graužējs var izlemt ar šo pāršķirto lapu stūriem pamieļoties. Ja grāmata nonāk graužēja redzes lokā, tā var kļūt par būvmateriālu migai. Papīrs ir labs siltuma izolators un graužēji to labprāt izmanto. Grauzēju migas parasti ir lodveidīgas un sastāv no vairākiem siltumu aizturošiem slāņiem, papīrs tam ir ļoti piemērots.

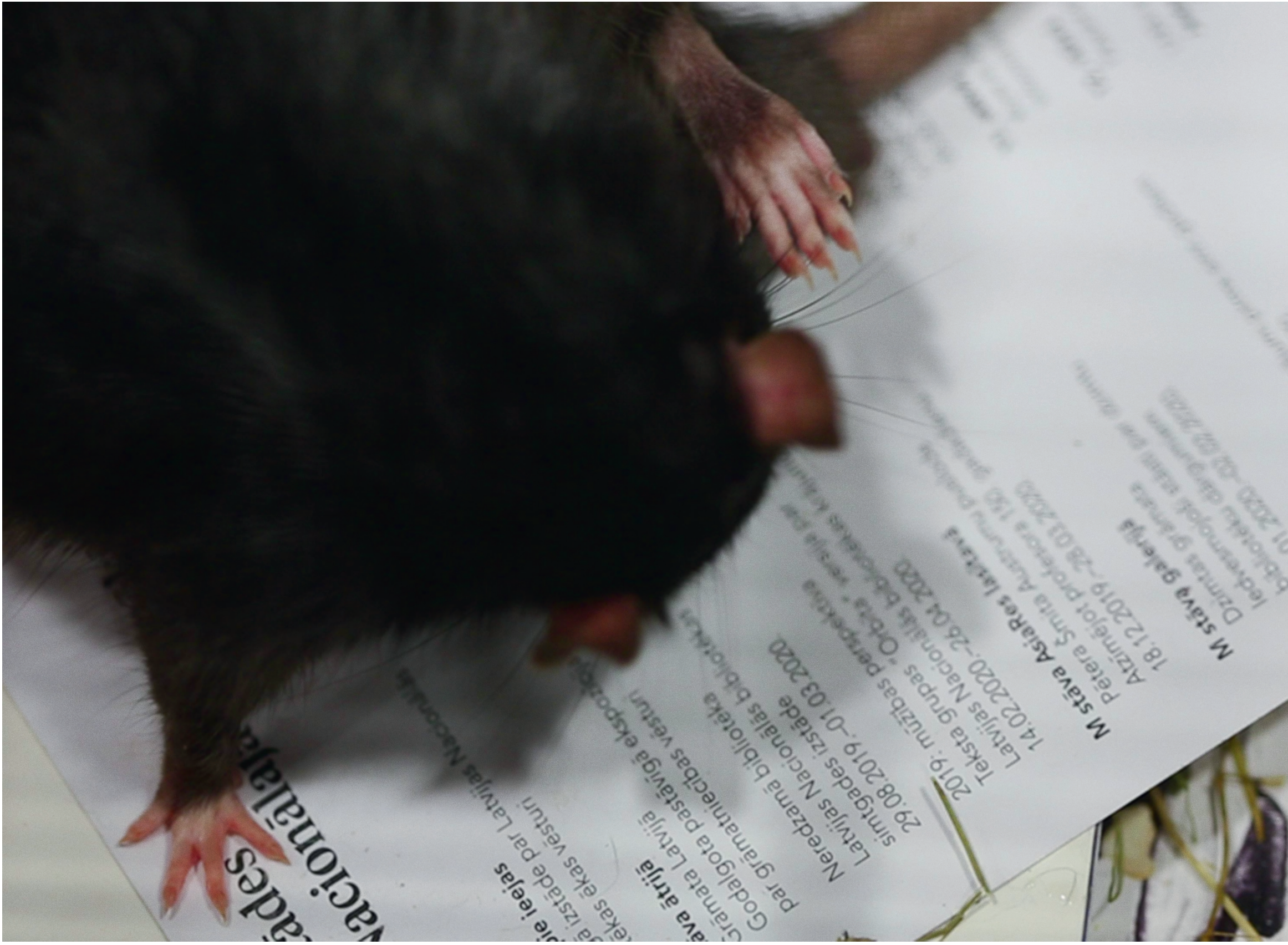
Kukaiņu dzīve balstās uz instinktiem, ieprogrammēti pirms dzimšanas tie nav spējīgi adaptēties. Tiem patīk grāmatas no dabiskām izejvielām, piemēram, celulozes, ādas un kaulu līmes. Lai gan mūsdienu grāmatās kukaiņus neatrast, ir izņēmumi. Ja grāmata atrodas grāmatu kaudzes augšpusē, to var apsēst mušas un atstāt izkārnījumus, kā redzams izstādē. Ir arī maz zināmie kukaiņi, piemēram, grāmatu uts, kurai patīk dabiskie papīri un līmes. Šos kukaiņus mūsdienās var sastapt tikai ārpus institucionālām bibliotēkām zinātnieku personīgajos arhīvos. Bezizejas stāvoklī grāmatās var ieviesties virtuves prusaks, izmucis no kāda lasītāja pusdienām. Bez dabiska ēdamā materiāla dzīve tam ir grūta un nekas cits neatliek, kā apēst savus sugas brāļus. Tas notiek nevienam nezinot.

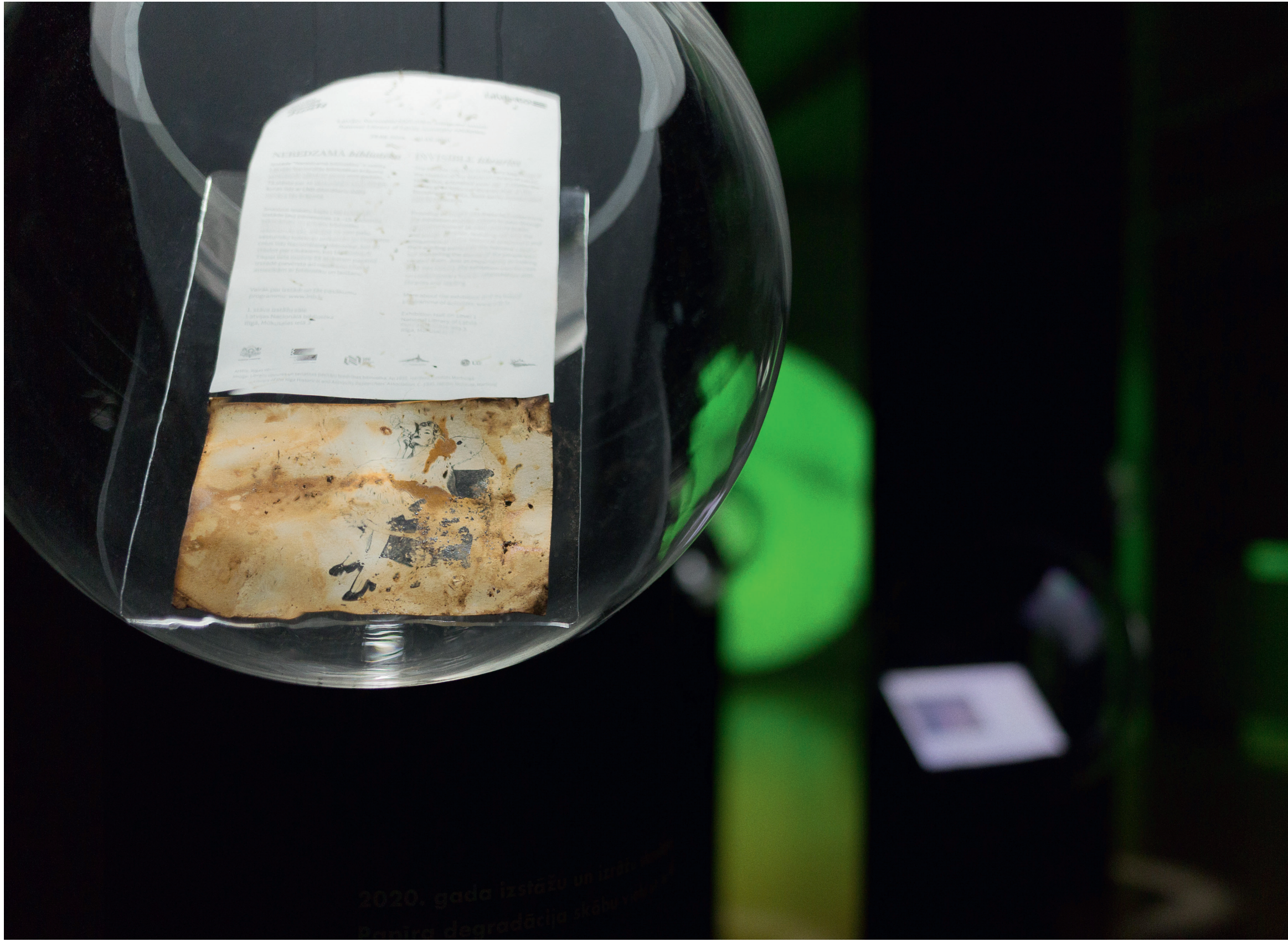
Dr.biol. Voldemārs Spuņģis,
Latvijas Universitāte

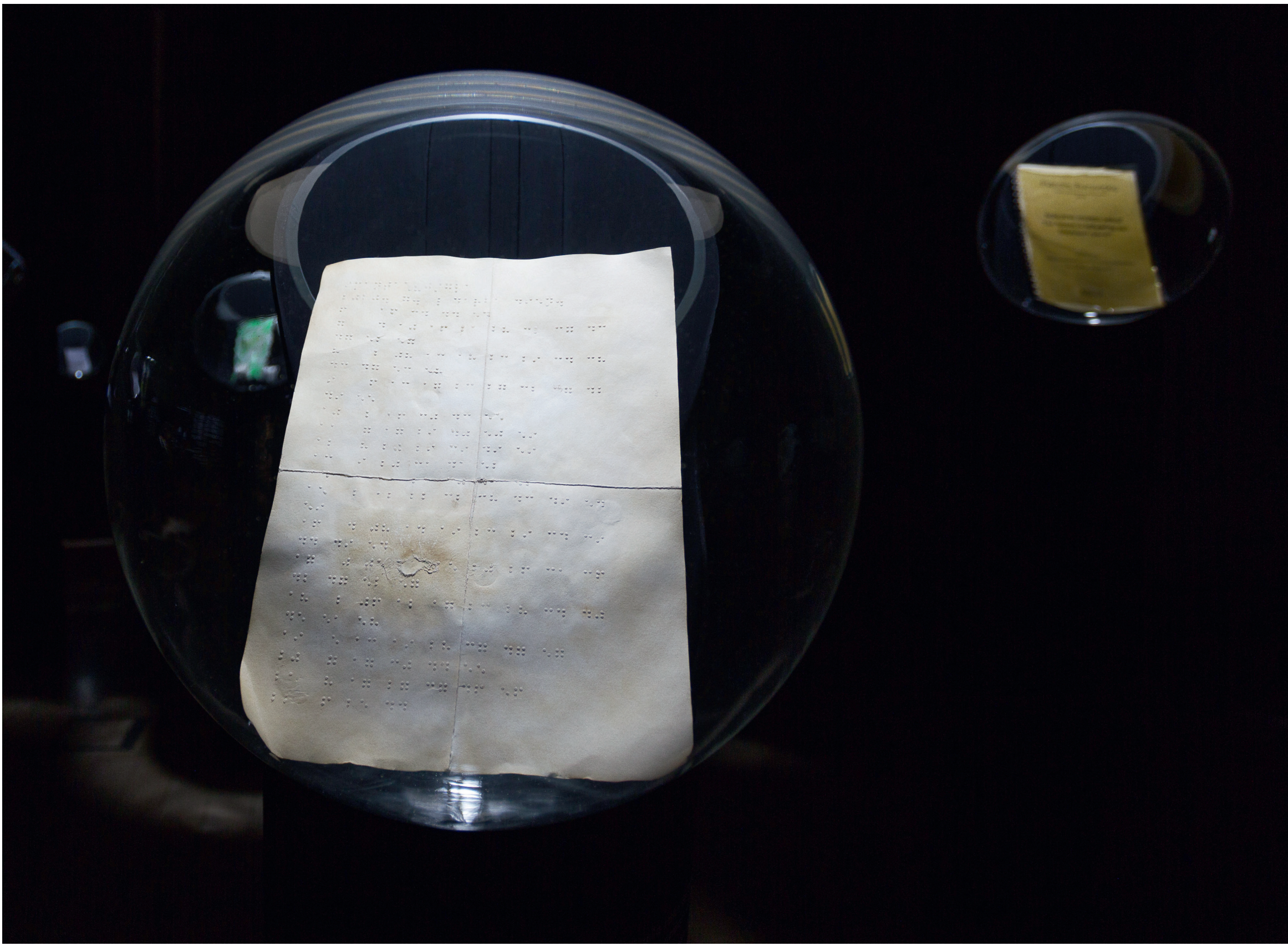
The main book rodents are the house mouse and the rat. If a reader has not washed their hands after eating, the pages of the book still have a pleasant smell for rodents. Then the rodent can decide to indulge in the corners of these turned pages. If the book falls into the sights of the rodent, it can become building material for its nest. Paper is a good heat insulator and rodents like to use it. Rodent nests are usually spherical and consist of several heat-retaining layers, the paper is very suitable for this.

Insect life is based on instincts, being programmed before birth, they are not able to adapt. They like books made of natural ingredients such as cellulose, leather and bone-glue. Although insects are not found in modern books, there are exceptions. If the book is at the top of a pile of books, it can be infested with flies and covered in their left behind excretions, as shown in the exhibition. There are also little-known insects, such as booklice, which like natural papers and glues. These insects can now only be found outside institutional libraries in the personal archives of scientists. Books can be infested by kitchen cockroaches, when encountering a dead end, having just escaped from a reader's lunch. Without natural food, life is difficult for it and there is nothing left but to eat its akin. It happens without anyone knowing.

Dr. biol. (Sc.D) Voldemārs Spuņģis,
University of Latvia

Dabīgās papīra vecošanas laikā UV starojuma intensitāte ir mainīgs faktors, kas atkarīgs no ārējiem apstākļiem. Veicot paātrinātu vecošanu, izmantojot mākslīgus starojuma avotus, tā noris kontrolējamās apstākļos, jo katrs starojuma avots ģenerē starojumu noteiktā viļņu garuma diapazonā. Līdz ar to veicot paātrinātu vecošanu, papīra izmaiņu dziļums un ātrums ir atkarīgs no vecošanas laika un starojuma viļņu garuma – jo tas īsāks, jo iedarbība intensīvāka. Papīra vecošanas norisi, bez starojuma intensitātes, ietekmē vēl 2 būtiski faktori: 1) temperatūra, kas samazina mitruma saturu papīrā, un paātrina starošanas laikā notiekošos ķīmiskos un fizikālos procesus, 2) skābekļa klātbūtne atmosfērā, kas izraisa oksidēšanās reakciju norisi. Šie ir galvenie ārējie faktori, kas nosaka papīra destrukciju starošanas laikā.

Papīra vecošanas procesā būtiska loma ir paša papīra sastāvam un struktūrai. Kā zināms papīra galvenais komponents ir šķiedru matrica, kuru vairums gadījumos veido celuloze, hemicelulozes un lignīns. Šo komponentu savstarpējā attiecība ir atkarīga no celulozes vai pareizāk šķiedru iegūšanas metodes un tehnoloģijas. Visi 3 komponenti, kas ir organiski lielmolekulāri savienojumi, pēc būtības polimēri, atšķiras ar struktūru, aktīvām vai reaģēt spējīgām grupām un saitēm starp atomiem kā arī spējas absorbēt UV starojumu. Visintensīvāk to absorbē lignīns, kura sadalīšanās produkti ir galvenais papīra iekrāsošanās cēlonis, tad hemicelulozes un celuloze. Bez šķiedrām, kas veido papīra matricu, tā izgatavošanai izmanto

During the natural ageing of paper, the intensity of UV radiation is a variable factor that depends on external conditions. Accelerated ageing using artificial radiation sources takes place under controlled conditions, as each radiation source generates radiation in a certain wavelength range. Thus, with accelerated ageing, the depth and speed of paper changes depend on the ageing time and the wavelength of the radiation – the shorter it is, the more intense the exposure. In addition to the intensity of radiation, the ageing of paper is affected by 2 other important factors: 1) temperature, which reduces the moisture content of the paper and accelerates the chemical and physical processes during irradiation, 2) the presence of oxygen in the atmosphere, which causes oxidation. These are the main external factors that determine the destruction of paper during irradiation.

The composition and structure of the paper itself play an important role in the paper ageing process. As is known, the main component of paper is a fibre matrix, which in most cases consists of cellulose, hemicellulose, and lignin. The relationship between these components depends on the method and technology of obtaining cellulose or, more accurately, the fibres. All 3 components, which are organic macromolecular compounds, are essentially polymers, differing in structure, active or reactive groups and bonds between atoms, as well as their ability to absorb UV radiation. It is absorbed most intensively by lignin, the breakdown products of which are the main cause of paper discolouration, followed by hemicellulose and cellulose. In addition to

vairākus funkcionālus zemmolekulārus savienojumus, kuru ķīmiskā izturība ir samērā zema. Daļa no tiem viegli absorbē UV starojumu un sadalās, veidojot krāsainus savienojumus. Nozīmīgu lomu papīra ilgizturībā ieņem baltās pildvielas, kas ir stabilas un zināmā mērā aizsargā papīra šķiedras, saistvielu u.c. komponentus no UV starojuma iedarbības. Kas notiek, papīru pakļaujot UV iedarbībai? Pirmkārt UV starojuma ietekmē tiek sarautas ķīmiskās saites šķiedru makromolekulu galvenajā ķēdē un atšķeltas sānu ķēdes vai grupas. Makromolekulu garums samazinās, veidojas to fragmenti un atsevišķi zemmolekulāri savienojumi, kuru izturība pret ārējo iedarbību samazinās. Zemmolekulārie savienojumi, dubultās saites, skābekli saturošas grupas un nepiesātinātās cikliskās struktūras turpina intensīvi absorbēt UV starojumu, intensificējot papīra destrukciju un pakāpeniski izmainot tā krāsu.

Papīra destrukciju tāpat ietekmē gaisā esošais skābeklis, kas piedalās oksidēšanās reakcijās. Trūkstot saitēm makromolekulās un atšķēloties sānu grupām, veidojas brīvie radikāļi ar lielu ķīmisko aktivitāti. Tie satur vienu nesapārotu elektronu, bet, lai iegūtu stabili stāvokli un veidotu ķīmisko saiti, cenšas no kāda cita savienojuma piesaistīt otru elektronu, līdz ar to tie ir aktīvi reakciju turpinātāji un sazarotāji. Saistoties ar skābekli, veidojas peroksiradikāļi un peroksīdi, kas ir nestabili un sabrūkot turpina ģenerēt jaunus radikāļus un krāsainus neitrālus zemmolekulārus savienojumus, intensificējot papīra destrukciju,

the fibres that make up the paper matrix, a number of functional low molecular weight compounds with relatively low chemical resistance are used to make it. Some of them easily absorb UV radiation and decompose to form coloured compounds. White fillers play an important role in the longevity of paper, they are stable and to some extent protect paper fibres, binders, etc. components from UV radiation. What happens when the paper is exposed to UV light? First, under the influence of UV radiation, the chemical bonds in the main chain of fibre macromolecules are broken and the side chains or groups are separated. The length of macromolecules decreases, their fragments are formed, and some low-molecular compounds are formed whose resistance to external influences decrease. Low molecular weight compounds, double bonds, oxygen-containing groups, and unsaturated cyclic structures continue to absorb UV radiation intensively, intensifying the destruction of paper and gradually changing its colour.

Destruction of paper is also affected by the oxygen in the air, which participates in oxidation. In the absence of bonds in macromolecules and due to the cleavage of side groups, free radicals of high chemical activity are formed. They contain one unpaired electron, but in order to obtain a stable state and to form a chemical bond, they try to attract another electron from another compound, so they are active in continuing and branching of the reactions. Oxygen binds to form peroxy radicals and peroxides, which are unstable and continue to generate new radicals and coloured

dzeltēšanu un "skābuma" palielināšanos jeb papīra pH samazināšanos. Paaugstinātā temperatūrā, papīram zaudējot ūdeni, šķiedras satūvinās un starp to hidroksilgrupām, kas ir raksturīgas celulozes šķiedrām, veidojas ūdeņraža saites, kas palielina papīra trauslumu. Līdz ar to, notiekot papīra paātrinātai vecošanai, ārējo faktoru ietekmē norisinās papīra komponentu ķīmiskās izmaiņas un fizikālie procesi, kas kopumā izraisa papīra krāsas un stiprības izmaiņas. Būtībā papīra vecošana UV starojumā ir daudz sarežģītāks process, kurā ir ietverti arī citi papīra vecošanas ārēji un iekšējie izraisītāji, bet to ieguldījums vecošanas norisē nav tik izteikts, kā apskatīto faktoru gadījumā.

Mārcis Dzenis,
Rīgas Tehniskā universitāte

neutral low-molecular-weight compounds, intensifying paper destruction, yellowing and increasing "acidity" or decreasing the pH level in the paper. At elevated temperatures, as the paper loses water, the fibres converge and hydrogen bonds are formed between the hydroxyl groups which are characteristic of cellulose fibres, which increases the fragility of the paper. As a result, due to the accelerated ageing of paper, external factors cause chemical changes and physical processes in the paper components that generally cause changes in the colour and strength of the paper. In essence, UV ageing of paper is a much more complex process, which includes other external and internal causes of paper ageing, but their contribution to the ageing process is not as pronounced as in the case of the factors above.

Mārcis Dzenis,
Riga Technical University

Sabrukuma vai sadalīšanās pēdas lietu padara respektablu – ja šī lieta ir nesējs. Nevis ļaunā vīrusa, bet visai nosacīti formulētās “informācijas” nesējs. “Informācija” – vai nav viens riebigš vārds? Līdzīgs “infekcijai”. Tomēr neviens neļautā, patik mums termins vai nepatīk, tā ka OK, lai būtu informācija. Informācija ir gan kāds Ezras Pounda dzejolis, gan festivāla “Uzdziedam, draugi!” programma (īpašais viesis – Žora Šveps), gan dāmu žurnāls ar celulīta apkaršanas padomiem, gan apjomīgais filozofa Kanta apcerējums par zvaigžņoto debesi virs galvas. Informācija ir arī radio raidījums, un, grūti noticēt, pat podkāsts. Kā arī televīzijas ziņu izlaidums. Un instagrama influenceres celulīta neskartais dupsis. Un vispār viss. Informācija neparedz kvalitatīvas atšķirības, tā ir nevis hierarhiska, bet horizontāla. Informācija ir demokrātiska, tā iemieso pašas vienkāršāko vienību kvantitatīvās izskaitļojamības triumfu. Organizēt to vertikālās struktūrās spēj tikai cilvēka prāts ar atbilstošu intenci. Vai arī tā tikai šķiet. Ir vēl kāda iespēja – klasificēt informāciju pēc tās nesēja sabrukuma un sadalīšanās.

Kaut kādi Dieva pamesti kristiešu psihi nodedzināja Aleksandrijas bibliotēku, manuprāt, nevis tāpēc, ka “informācija” bibliotēkas tīstokļos bija pretrunā “informācijai” viņu pašu sējumos, tā teikt, Kristus pret Apollonu (vai Mitru). Nē. Pieņemu, ka šie psihi bija vienkārši piromāni, viņiem patika dedzināt un raudzīties uz liesmām. Lai nu kā, bibliotēka nodega; kas tur bija iekšā, mēs tā īsti nezinām, bet senās

The traces of damage or decomposition make an object respectable – if that object is a storage medium. Not the carrier of an evil virus, but of relatively formulated information. *Information* – isn't that a repulsive word? Too similar to *infection*. Be that as it may, no one ever asked whether or not we like the term, so that's OK, let's go with information. Information is both a poem by Ezra Pound and the programme of the *Uzdziedam, draugi!* (Sing along, Friends!) festival, also a women's magazine with tips on how to get rid of cellulite, and the philosopher Kant's extensive reflection on the starry sky above him. Information is also a radio broadcast and, hard to believe, even a podcast. As well as a TV news programme. And the cellulite-free bottom of an *Instagram* influencer. And actually, everything. Information does not provide for differences in quality, it is not hierarchical, but horizontal. Information is democratic, it embodies the triumph of the quantitative countability of the very simplest units. Only the human mind, using pertinent intention, can organise it into vertical structures. Or maybe it just seems that way. There is another route for classifying information – in accordance with the damage, ruination to and decomposition of its medium.

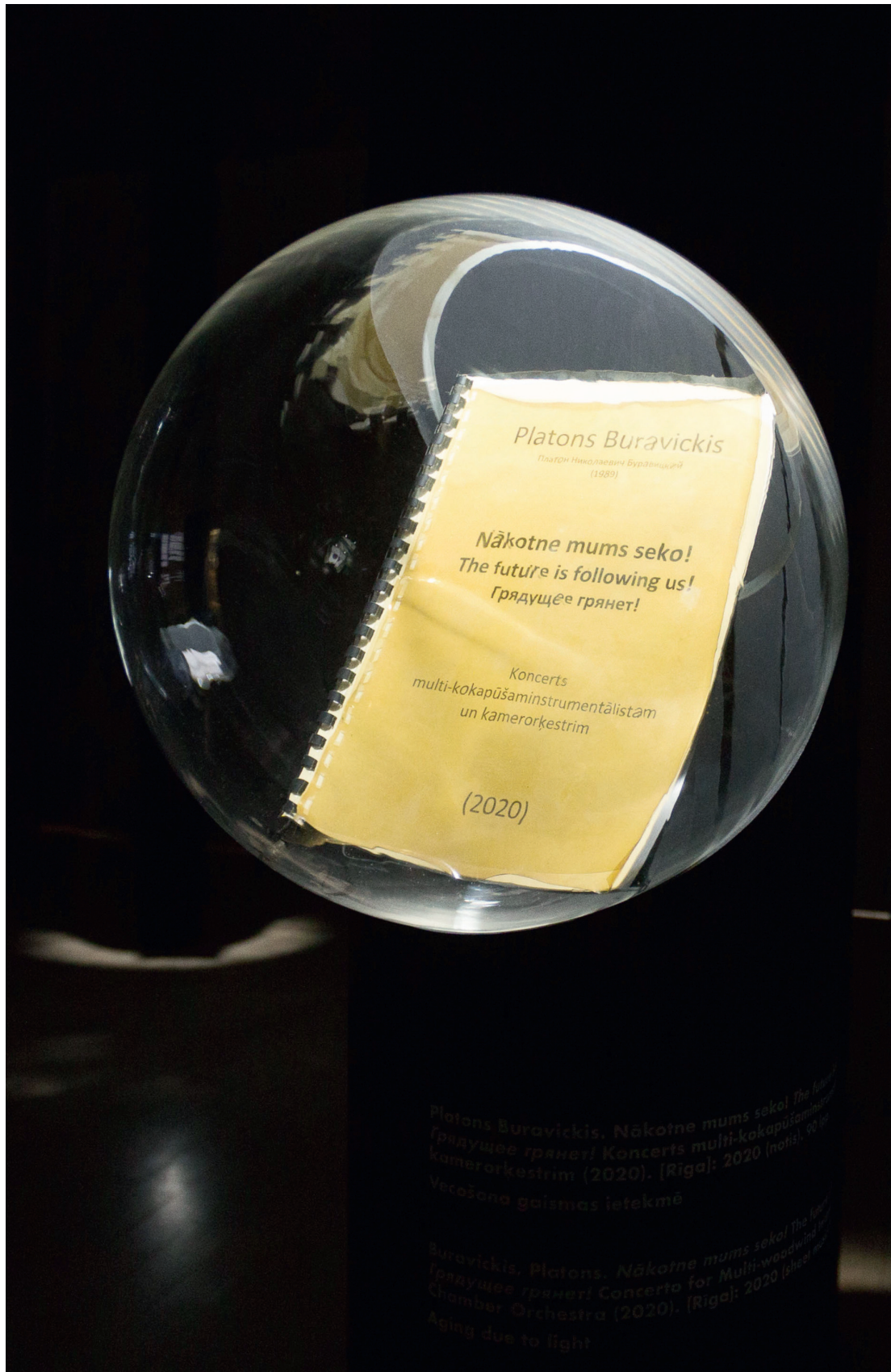
A mob of God-forsaken Christian psychopaths burned down the Great Library of Alexandria not, in my opinion, because the information in the library's scrolls contradicted the information in their own texts; say, it's not a story of Christ versus Apollo (or Mithra). No. My assumption is that these psychopaths were just pyromaniacs, they liked to

Aleksandrijas “informācijas” statusu mūsu acīs šis negadījums pacēla neizmērojami. JA REIZ NODEDZINĀJA, TAD BIJA PAR KO! Arī citi, jau pagājušajā gadsimta psihi – nacisti, maoisti un tamlīdzīgi – arī piromānēja, nesaprotot, ka tādējādi tikai palielina vērtību Marksa brošūriņai par darbu un kapitālu vai kāda Suņ Jatsena laikmeta ķīniešu romānista lubenei. Vēl kādi, padomju, psihi slāpēja Rietumu radio, līdz ar to piešķirot nedzirdētu cēlumu kokteilim no garlaicīgas propagandas un pirmā, otrā un trešā viļņa emigrācijas pārstāvju augstās kultūras centieniem. Vispār, psihi zaudēja, bet informācija svin uzvaru. Lūk, arī morāle – neaiztiek nesēju! Tas pats sabruks un sadalīsies.

Vienīgā nepsihā šai sižetā ir Daba. Precizāk, divas Dabas. “Radītāja Daba” un “Radītā Daba”. Saule, ūdens, zeme, to apdzīvojošās dzīvās būtnes – un cilvēku darbības rezultāts, kas tieši nav vērsti uz informācijas un tās nesēju iznīcināšanu. Visās šais grāmatās – tajā, kas izbalējusi uz palodzes, tajā, kas uzburbusi pagraba mitrumā, tajā, ko klāj tarakānu vielmaiņas atlikumi, tajā, kas izpeldējusies betonā, tajā, kuras saplēsto lappusi rotā riepas nospiedums – piepildījies Jauno laiku filozofu sapnis un savienojies organiskais ar neorganisko. Tieši te – Dabas un Kultūras nomocītajā grāmatā, tehnoloģiska erora dēļ nobirušā vietnē (kaķis ieurājis serverī), radioviļņos, ko iztramdījuši kosmiskie vēji un aviokompānijas Delta laineri, – un vēl miljons citos apskādētos nesējos “informācija” iegūst galējo statusu. Tā ir noslēpumaina, slepenas jēgas pilna, veca kā pasaule, jauna kā pēdējais aifons,

burn things and watch the flames. Either way, the library burned down; we don't really know what was inside, but, in our eyes, this incident raised the status of the ancient Alexandria Library immensely. If it really was burned down, THERE MUST HAVE BEEN A GOOD REASON! Others, including psychopaths of the last century – Nazis, Maoists, and the like – also took up pyromania, not realising that this act only succeeded in adding value to Marx's pamphlets on labour and capital or the romantic novels of some Chinese novelist of the Sun Yat-sen era. Among others, Soviet psychopaths jammed Western radio stations, thus according an unheard-of nobility to this mix of boring propaganda with the highbrow memorabilia produced by the representatives of the First, Second and Third waves of Russian/Soviet emigration. Overall, the psychopaths lost, but information celebrates victory. And here is the moral of the story – don't touch the medium! It will fail and break down of its own accord.

The only non-psychopath in this story is Nature. More precisely, two Natures. *Natura naturata 1.0* (made by God) and *Natura naturata 2.0* (made by humans). The sun, water, the earth, the living beings that inhabit them – and the result of human activity that is not directly aimed at the destruction of information and its medium. In all these books – the one that faded on the windowsill, the one swollen with moisture in the cellar, the one covered with the by-products of cockroach metabolism, the one that took a dip in concrete, the one whose torn page is adorned with the imprint of a tyre – the

galu galā – idiotiska kā īsta māksla. Ja jau the medium is the message, tad mesidžs te ir tikai viens, proti, nākotne ir lēns, kluss un skumjš sabrukums, kuram, ak, kā gribētos pievienot vārdu “skaists”, bet audzināšana neļauj.

Kirils Kobrins

dream of some modern philosophers has come true and the organic has combined with the inorganic. This is the very place – in a book tormented by *Nature* and *Culture*, on a site that has gone down because of a technological glitch (a cat peed into a server), in radio waves disrupted by cosmic winds and *Delta Airline* planes – and in a million other damaged media, where *information* achieves its ultimate status. It is mysterious, full of secret meaning, as old as the world, as new as the latest *iPhone*, in the end – as idiotic as true art. If indeed the *medium is the message*, then there is only one message here, namely, the future is a slow, quiet and dismal ruination to which I would like to add the adjective *beautiful* – but my working class snobbery will not allow me to.

Kirils Kobrins

Elvira Bloma, Izdzēstie attēli, 2020.
Vecošana mehāniskas berzes rezultātā

Bloma, Elvira, Izdzēstie attēli, 2020.
Aging from mechanical friction

Jāpiemin, ka "Orbītas" interpretācijai par Latvijas Nacionālās bibliotēkas dažādo žanru krājumu (grāmatas, priekšmeti, elektroniskie darbi un ne tikai) veltītā ekspozīcija ir kļuvusi par laika mašīnu uzreiz divos virzienos. Projekta dalībnieki nolēma piedāvāt apmeklētājiem iespēju palūkoties uz svaigākajiem artefaktiem (grāmatām, izrāžu un kino biļetēm, programmiņām, ēdienkartēm, kalendāriem utt.) no 2020. gada sākuma it kā no 100 gadu distances. Visi šie priekšmeti tika "novecināti" – turklāt tika izmantoti tieši dabiski veidi (no ultravioletajiem stariem līdz graužējiem), taču paātrināti un koncentrēti. Un, lūk, izstāde tika atklāta – 14. februārī, taču mūsu jaunākā vēsture ir iekārtojusies tā, ka februāra un marta robeža kļuva arī par divu stāvokļu robežu, par kuras dalījuma līniju kļuva pandēmija. Ekspozīcija iekapsulētā bibliotēkas pirmajā stāvā ir arī pavisam nesenās dzīves nogrieznis, taču itin kā nonācis aiz karantīnas kordona – ar izrādēm un to afišām, koncertiem un to biļetēm, žurnāliem, pilniem reklāmu un jaunāku patērniecisku "trendu". Tas viss – kā dzīve "pirms". Un šobrīd mums vēl nav pārāk skaidrs, kāda būs dzīve "pēc". Un pa vidu ir šī izstāde, melns kolonnu mežs un tajās izvietotas stikla lodes.

Sergejs Timofejevs, "Orbīta"

It should be mentioned that the exhibition dedicated to *Orbīta's* interpretation of the National Library of Latvia collection of various cultural phenomena (books and other objects, including digital ones) "operates" like a sort of two-way time machine. *Orbīta* decided to offer visitors the opportunity to examine the freshest art and cultural objects (books, show and cinema tickets, programmes, menus, calendars, etc.) from the beginning of 2020, as if from a distance of 100 years. All of these items were aged – furthermore, natural means (from ultraviolet rays to rodents) were applied to them, but in accelerated and concentrated ways. And, behold, the exhibition was opened on 14 February, but our recent history is such that the border of February and March also became the border between two situations, the dividing line between "normal life" and the pandemic-induced house arrest of humankind. The exhibition encapsulated on the Library's ground floor is also a segment of our very recent lives, seeming to have landed behind a quarantine cordon – together with performances and their posters, concerts and their tickets, and magazines full of advertisements and the latest consumer trends. All this is as if life "before", and right now it is not very clear what "after" will be like. And in the middle is this exhibition with a forest of black columns and glass balls inserted into them.

Sergejs Timofejevs, *Orbīta*

Vēsturiski analizējot mākslas un amatniecības attīstības gaitu, ir vērojama tendence vienlaikus mainīties gan materiālam, gan mākslas, amatniecības stilam. Mākslinieku, amatnieku tehnikas pirms 19. gadsimta mainījās pakāpeniski, pat gadsimtu ietvaros. Tās tika nodotas no paaudzes paaudzēm, un katrs atklājums bija kā ievērojams satricinājums mākslas un materiālu attīstībā. Sākot ar 20. gadsimtu, attīstoties tehnoloģijām, radās aizvien jauni materiāli, ko izmantoja kultūras vērtību izgatavošanā, ražošanā, kā piemēram, sintētiskie materiāli un industriāla pieeja kultūras vērtību izgatavošanā, ražošanā. Līdz ar to klasiskās pieejas mantojuma saglabāšanā bieži vien konfliktē un neparedz vai nav gatavas mūsdienu mantojuma materiālās formas un vēstījuma izpausmēm, kur oriģināls, vēsturiskums un autentiskā substance ne vienmēr ir galvenais objektu raksturojošais lielums, kā arī objekta materialitātei nav iespējams piemērot klasiskus saglabāšanas instrumentus. Vai oriģinālā forma patiesi ir tā, kas piešķir mantojumam autentiskuma pazīmes? Grāmatas saglabāšanas kontekstā svarīgi ir apzināties ne tikai tās materialitāti, bet arī tās funkciju. Vai grāmatas vērtība ir tās materiālā vai saturā, vai satura un formas kopumā? Vai materialitāti var uztvert tikai kā instrumentu caur ko tiek translēts autora vēstījums, vai tā kalpo arī kā māksliniecisko, vēsturisko, autentisko aspektu kopums, kas savukārt nosaka tirgus un intelektuālo vērtību? Šie ir jautājumi, uz ko, manuprāt, ikdienā cenšas atbildēt atmiņas institūcijas nodrošinot kultūras mantojuma pieejamību un mūžības perspektīvu.

Sintija Saldābola,
LNB preventīvās krājuma
saglabāšanas speciāliste

Historical analysis of the development of arts and crafts shows a tendency of simultaneous change both in the material and the style of art and crafts. Before the 19th century, the techniques of artists and craftsmen were changing gradually, even over the centuries. They were passed down from generation to generation, and each discovery was like a major shock to the development of art and materials. From the 20th century onwards, with the development of technology, new materials kept emerging, which were used in the production and manufacturing of cultural values, such as synthetic materials and an industrial approach to the production and manufacturing of cultural values. Thus, classical approaches to heritage preservation are often conflicting and do not provide or are not ready for modern heritage material forms and message expressions, where the original, the historical value and authentic substance are not always the main characteristics of the object, and classical conservation tools cannot be applied to the materiality of the object. Is it really the original form that gives the heritage its authenticity? In the context of preserving a book, it is important to be aware not only of its materiality but also of its function. Is the value of the book in its material or content, or in the content and form as a whole? Can materiality be perceived only as an instrument through which the author's message is transmitted, or does it also serve as a set of artistic, historical, authentic aspects, which in turn determine its market and intellectual value? These are the questions that I think memory institutions try to answer on a daily basis, ensuring the accessibility of cultural heritage and the perspective on eternity.

Sintija Saldābola,
NLL preventive conservation specialist

Viena no izstādes stikla lodēm nav caurspīdīga, bet veido sfērisku spoguļi, kas aiz izstāžu zāles deformētā atstarojuma iekonservē neredzamo – šī brīža radio ēteru. Latvijas Radio 1 uzglabājošās kapsulas blakusefekti izpaužas kā skaņas deformācija, audio kvalitātes reducēšana un citi skaniskie artefakti – mēs dzirdam skaņu pastarpināti, it kā caur laiku, kura slāņojumu fizikāli imitē spoguļsfēras rezonējošais apjoms. Radio skaņa ir klusa, skaidrāk sadzirdama tikai tuvumā, tomēr patiesībā tā sniedzas daudz tālāk un aptver visu izstādes telpu. Izstādē dzirdamais skaņas fons ir veidots kā vienkāršots ģeneratīvs skaņdarbs, kurā skaņu avotam – LR1 ētera skaļuma dinamikai – atbildē sintezējas garas attiecīgā augstuma skaņas ar pārmērīgām reverberācijas astēm.

Artūrs Punte, "Orbīta"

One of the glass balls at the exhibition is not transparent, but forms a spherical mirror, which, behind its distorted reflection of the exhibition hall, preserves the invisible – the current airwaves. The side effects of the Latvian Radio 1 storage capsule manifest as a distortion of sound, a reduction in audio quality and other sonic artefacts – we hear the sound indirectly, as if through time, whose layers physically imitate the resonant capacity of the mirror sphere. The sound of the radio is quiet, only heard more clearly close up, but in reality it goes much further and pervades the entire exhibition space. The sound background heard at the exhibition is designed as a simplified generative composition, in which the response to the sound source (the volume dynamics of the LR1 airwaves) synthesizes long sound waves of the corresponding height with excessive tails of reverberation.

Artūrs Punte, *Orbīta*

"2020: mūžības perspektīva" ļauj pašlaik vēlā uzskatīt Latvijas Nacionālās bibliotēkas pamatcilvēkus – Latvijas veidošanu un saglabāšanu. Bibliotēkas krājuma izveides organizācija, kas ir sistemātiska, nepārtraukta un atbilstoši vajadzībām. Krājuma veidošana sākas ar tālruni, iepazīstot ar informācijas pieejamību, bet arī veido mūžības krājumu un pētnieku priekšmetu par mūždzīvību.

Apraksts "Obligāto" sadarbībā ar LNB Krājuma saglabāšanas centru apņemas veidošanu mūsdiā krājuma veidošanas faktorus kā saturu, pārveidi, mērķauditi, nodrošināt, pabeigt un mūždzīvību savstarpēji veidošanas procesā, lai efektīvāk nodrošinātu 2020. gada priekšmetu. Kā digitālais krājuma saglabāšanas darbu nodrošināt, un kas atrodas 21. gadsimta grāmatas un digitālās krājuma krājuma? Kas no mūsdiā mēģinājumiem būs pieņemami un kas atbilstoši spērņa? Kas novecos vai lēnās neseno? Atbilstu nosaukt šīs jautājumi norādītajā krājuma saglabāšanā.

Latvijas nacionālā obligāto no Dienas Kārta 1949. gada 11. jūnī "2001: Ekonomiskā izzuda" Filma aplina šīs divpusējas sadarbības pamatprincipus, izvēle – nepārtraukta interpretācija par mūsdienu kultūras saglabāšanu un bibliotēkas savstarpējo uzdevumu krājumu glabāt mūžīgi.

Apraksts "Obligāto" darbu veido, izvērtējot un mērķauditi Artūrs Pantis, Sergejs Timofejevs, Voldemārs Svārdens un Aleksandrs Zapovs. "Obligāto" filma izveidota Turcijas krājuma, veidošanā Latvijas Literatūras gada balvu un piedalījās 56. Venediņas mūzikas biennāles parādītajā programmā.

14.02.-24.04.2020
Kontakts un projekta vadītājs / Contact and project manager
Agnese Stradiņa
izstrādājis / Made by
"Obligāto" - Artūrs Pantis, Voldemārs Svārdens, Sergejs Timofejevs, Aleksandrs Zapovs
Grafiķis / Graphic designer
Uta Drēve
Krājuma saglabāšanas speciālists / Collections Conservation Specialist
Eimija Sablīte

Tulkotāji / Translators
Agnese Stradiņa, Eimija Sablīte
Pateicības / With thanks to
Sergejs Timofejevs, Dagnija Bakša, Anša Bakša, Inga Prāgule-Bakša, Māris Svārdens, Mārcis Džošs, Anna Vermana, Sābīte Vermana, Sigita Zūbe-Rūpina, Ieva Šķēde
Izveidots ar atbalstu
Latvijas Nacionālās bibliotēkas, Latvijas Mākslu akadēmijas,
LNB Akadēmiskās un Amatla / Avery Glass Silver Film

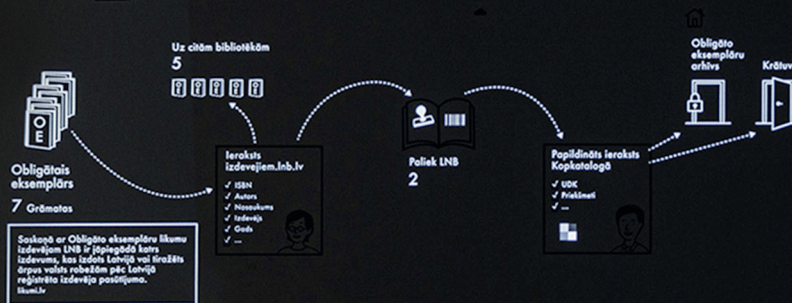
The 2020: A Perspective on Eternity exhibition provides an overall look at the fundamental function of the National Library of Latvia – the creation and conservation of its collection. The Library activities in a growing action that is continuous, steady and careful. Above all, they aim to ensure the availability of information in the present, but also behind the perspective that readers and researchers of the future will have about our time.

The Obligāto allows, in collaboration with the NCI Collection Conservation Centre, to assess various factors that affect the collection – such as content, conversion, intended target audience, and preservation. In the digital age and what its impact means, and what measures will be taken in the long term, which will become relevant in the long term, which can be the basis for an engaging dialogue.

The title of the exhibition is borrowed from Stanley Kubrick's 1998 film 2001: A Space Odyssey. The film opens a wide range of possibilities about the future, while the exhibition is an overall view and the Library's complete task of providing its collection to society.

When, publishers and artists Artūrs Pantis, Sergejs Timofejevs, Voldemārs Svārdens and Aleksandrs Zapovs worked on Obligāto. The film has been nominated for the Berlinale Film festival, but received Latvia's Literatūra gada balvu and took part in the parallel programme to the 56th Venice Art Biennale.

Kā izdevumi nokļūst Latvijas Nacionālajā bibliotēkā?

Kas veido Latvijas Nacionālās bibliotēkas krājumu?

Analogais krājums

Digitālais krājums

 L N B
 LATVIJAS
 NACIONĀLĀ
 BIBLIOTĒKA

14.02. – 13.03.2020.
[14.03. – 26.04.2020. slēgtā režīmā]

Izstāde "2020: mūžības perspektīva"
Latvijas Nacionālajā bibliotēkā

Kuratore un projekta vadītāja: Anete Krūmiņa
Izstādes mākslinieki: Tekstgrupa "Orbīta" – Artūrs Punte, Vladimirs Svetlovs, Sergejs Timofejevs, Aleksandrs Zapoļs
Grafikas dizainere: Una Grants
Krājuma saglabāšanas speciāliste: Sintija Saldābola
Tehniskā realizācija: Ainārs Egle, Jevgeņijs Sisojevs, Anna Varnase, Arnis Vatašs ar komandu

Pateicības: Laura Aizporiete, Dagnija Baltiņa, Anda Boluža, Iveta Daugule-Balode, Helēna Demakova, Mārcis Dzenis, Aivija Everte, Ansis Garda, Andris Grants, Vizma Nikolajeva, Voldemārs Spuņģis, Antra Priede, Sabīne Vekmane, Brigita Zelča-Aispure, Ieva Zībārte

Izdevējs: Latvijas Nacionālā bibliotēka
Sastādītāji: Anete Krūmiņa, Aleksandrs Zapoļs
Angļu valodas redaktors: Kirils Kobrins
Latviešu valodas korektore: Ieva Lejasmeijere
Tulkojums uz angļu valodu: Juris Benķis
Tulkojums uz latviešu valodu: Ieva Lejasmeijere
Fotogrāfijas: Kristians Luhaers (2, 14.-21., 42., 46.-48. lpp), Vladimirs Svetlovs (6.-13., 22.-40., 44. lpp)
Izdevuma dizainere: Anete Krūmiņa

Papīrs: G-Print 115 un 250 g/m²
Druka: Greenprint

Rīga, 2020
ISBN 978-9984-850-91-7

Atbalsta / Supported by

Orbīta

14.02. – 13.03.2020.
[14.03. – 26.04.2020. closed]

Exhibition "2020: perspective of eternity"
at the National Library of Latvia

Curator and project manager: Anete Krūmiņa
Artists: Text group "Orbīta" – Artūrs Punte, Vladimirs Svetlovs, Sergejs Timofejevs, Aleksandrs Zapoļs
Graphic designer: Una Grants
Collection conservation specialist: Sintija Saldābola
Technical execution: Ainārs Egle, Jevgeņijs Sisojevs, Anna Varnase, Arnis Vatašs with team

With thanks to Laura Aizporiete, Dagnija Baltiņa, Anda Boluža, Iveta Daugule-Balode, Helēna Demakova, Mārcis Dzenis, Aivija Everte, Ansis Garda, Andris Grants, Vizma Nikolajeva, Voldemārs Spuņģis, Antra Priede, Sabīne Vekmane, Brigita Zelča-Aispure, Ieva Zībārte

Published by Latvijas Nacionālā bibliotēka
Edited by Anete Krūmiņa, Aleksandrs Zapoļs
Editor of english texts: Kirils Kobrins
Translation to english: Juris Benķis
Translation to latvian: Ieva Lejasmeijere
Latvian proofreading: Ieva Lejasmeijere
Photography by Kristians Luhaers (2, 14-21, 42, 46-48) and Vladimirs Svetlovs (6-13, 22-40, 44)
Designed by Anete Krūmiņa

Paper: G-Print 115 and 250 g/m²
Print: Greenprint

Rīga, 2020
ISBN 978-9984-850-91-7

